

Etnološki muzej Skopje, Glasbeno-narodopisni institut iz Ljubljane, Institut za narodnu umjetnost iz Zagreba i Vojvodanski muzej iz Novog Sada. S tehničke strane bili su slabiji filmovi na vrpici od 8 i 16 mm, ali su upravo ti filmovi rađeni s isključivom tendencijom da budu naučni dokumenti narodnoga života. Tako se mogu istaknuti filmovi od 16 mm »Slavonska zadruga Živić-Krlavini«, »Ovnova čast« i film od 8 mm »Prišiel je kurent«. (Institut za narodnu umjetnost u Zagrebu poslao je na ovu smotru filmove »Kumpanija« i »Bal na maškare« koji obrađuju pokladne običaje i plesove iz Blata na Korčulj i Putnikovića na Pelješcu.)

Među filmovima na vrpici od 35 mm najviše se približio osnovnoj težnji da bude vjeran isječak iz života naroda jednoga kraja film »Svatovi« Sutjeska-filma iz Sarajeva. Slika je u ovom filmu popraćena izvornom narodnom muzikom i pjesmom, dok u nekim drugim filmovima uvođenje simfonijskog orkestra i neadekvatne muzike čini znatan nedostatak (npr. film »Ritam i zvuk« Vardar-filma iz Skopja).

Posebnom toplinom i dopadljivošću, ispunjavajući u dobroj mjeri osnovnu koncepciju ove smotre, ističu se filmovi »Vuk« Zagreb-filma i »Kada jesen dođe« Sutjeska-filma. Ova dva filma daju realan prikaz stočarstva, radosti i žalosti pastira i pastirskog života.

Projiciranje nekih turističkih filmova (»Konavoka« Avala-filma i »Karneval« Zagreb-filma) nije bilo u suprotnosti s etnografskim značajem ove smotre. Međutim, prikazano je i nekoliko neuspjelih, neuvjerljivih, gotovo diletantskih rekonstrukcija narodnog života i običaja (»Kok pr kok« Lovćen-filma i »Moreška« Zagreb-filma).

Referati poznatih etnologa i filmskih radnika dra M. Gavazzija, Ž. Pešića, dra N. Kureta, M. Vidakovića i V. Kličkove pomogli su da se, uz diskusiju, analizira stvarna vrijednost etnološkog filma kao naučnoga dokumenta određenog vremena, njegova nastavna i općedogojna uloga, te veliko značenje za rekonstrukciju i analizu pojedinih pojava u narodnom životu. Ova vrsta filmova, naročito među susjednim narodima, može značiti prilog analizi etnoloških pojava, stvarati jače kulturne i prijateljske veze među susjednim narodima, pa je odlučeno da se svake druge godine održi smotra etnoloških filmova iz država jugoistočne Evrope, a iduća smotra održat će se u Sofiji.

Josip Milićević

IZ DJELATNOSTI INSTITUTA ZA NARODNU UMJETNOST U 1964. GODINI

Dio poslova obavljenih u Institutu u toku 1964. godine uklapa se u okvire višegodišnjih institutskih zadataka i nastavak je rada započetog prijašnjih godina (vidi prikaz djelatnosti Instituta objavljen u *Narodnoj umjetnosti*, knj. 2).

Protekle godine nastavljeno je kompleksno proučavanje folklora južne i srednje Dalmacije. Terenski rad vršio se na području donjeg toka Neretve i na poluotoku Pelješcu, gdje je sedam institutskih stručnjaka boravilo ukupno 182 dana (pojedinaac prosječno oko 26 dana). Prikupljeno je (magnetofonskim snimanjem i zapisivanjem) oko 550 narodnih pjesama, 250 pripovijedaka i predaja, 730 poslovice i zagonetki, 45 snimaka svirke, 120 opisa narodnih običaja, 40 zapisa narodnih dramskih tekstova i igara, 50 zapisa o plesu i 16 opisa plesnih običaja, 140 crteža likovne dokumentacije, 70 fotografija (crno-bijelih i u koloru), snimljen je jedan film (*Bal na maškare* u Putnikovićima).

Sva skupljena građa sistematski se prepisuje, notno transkribira, razvrstava stručno itd.

Višegodišnji rad oko pripremanja indeksa hrvatskosrpskih narodnih pripovijedaka nastavio se i protekle godine. U protekloj godini obavljeno je ekscerptiranje građe s oko 4.000 strana narodnih pripovijedaka iz 260 knjiga, časopisa i kalendara pa je time obrada literature iz zagrebačkih biblioteka pretežnim dijelom dovršena.

Paralelno se nastavljao i posao oko razvrstavanja pripovijedaka po sistemu Aarne-Thompsona.

Od ostalih radova obavljenih u protekloj godini značajniji su ovi:

Dovršavanjem zbirke *Epske narodne pjesme II* potpuno je završen rad troje institutskih stručnjaka koji su za kolekciju *Pet stoljeća hrvatske književnosti* pripremili pet studijski obrađenih zbirki narodne književnosti (lirske narodne pjesme,

drame i poslovice, pripovijetke i dvije knjige epskih pjesama; autori: O. Delorko, N. Bonifačić Rožin i M. Bošković-Stulli).

Dovršena je opsežna monografska studija I. Ivančana *Podrijetlo i veze korčulanskih kumpanija*.

Obavljen je veći dio rada oko pripremanja komentirane zbirke folklornih tekstova *Zagreb u narodnom stvaralaštvu* (autor N. Bonifačić Rožin).

U ovom svesku našega godišnjaka objavljuje se nekoliko priloga što su ih institutski suradnici napisali u toku protekle godine. Osim njih, napisani su i ovi radovi: *Naš neispunjen dug prema Vukovim narodnim pripovijetkama* (M. Bošković-Stulli; referat održan na Simpoziju posvećenom Vuku Karadžiću); *Narodne pripovijetke Vuka Karadžića kao mjera za poimanje srpskohrvatskih pripovijedaka* (M. Bošković-Stulli; referat održan na Kongresu Internacionalnog društva za studij narodnih pripovijedaka u Ateni i, uz manje izmjene, na Kongresu Saveza folklorista u Novom Vinodolskom); *O jednoj narodnoj pripovijeci iz Vukove ostavštine* (M. Bošković-Stulli; napisano za zbornik posvećen Vuku Karadžiću u izdanju SAN); *Pokladna suđenja u Novom Vinodolskom* (N. Bonifačić Rožin, referat na Kongresu Saveza folklorista); *Pučka maska »Baba s djedom na leđima«* (N. Bonifačić Rožin).

Osim kompleksnoga terenskoga rada u Dalmaciji, vršena su i kraća pojedinačna terenska istraživanja i snimanja: u Gorjanima (narodni običaj »kraljice«), na Krku (vanjski suradnik I. Turatto, snimci pjesama), u Novom Vinodolskom (snimljen je film o »mesopustu«), u okolici Zadra, na Pagu, Cresu i u Raši u Istri, u Molvama u Podravini i dr.

Nastavljen je rad oko kritičke bibliografije folklornih priloga u časopisu *Vijenac*. Radi katalogiziranja tipova narodnih pjesama obrađeni su sadržaji pjesama iz desetak štampanih zbirki. Prepisano je oko 500 stranica tekstova rukopisnih zbirki (iz starijeg fonda i od vanjskih suradnika).

U fonoteku su uključena 54 nova koluta snimljene građe; uz to je primljeno i dvadesetak kolutova sa snimcima folklorne građe iz jednoga hrvatskog sela u Mađarskoj (odstupio Institutu E. Eperjessy). U toku sređivanja fonoteke popunjeni su formulari s podacima za oko 50 kolutova iz starijeg fonda. Presnimljen je s celoidne vrpce, uz izvršenu montažu itd., film *Smotra Seljačke sloge* iz godine 1937. U fototeku je uključeno 150 novih snimaka (pretežno u koloru).

Dovršeno je prepisivanje kartoteke narodnih pjesama Leksikografskog zavoda (oko 11000 jedinica).

U arhiv Instituta uključeno je 26 novih rukopisnih zbirki, a biblioteka je obogaćena za 434 nove knjige i časopisa (700 svezaka); od toga je zamjenom nabavljeno 337 svezaka.

Institutski suradnici sudjelovali su (većina s referatima) na ovim naučnim skupovima: Kongres Saveza udruženja folklorista u Novom Vinodolskom (5), Savjetovanje Društva etnologa na Pohorju (1), sastanak Međunarodne slavističke tekstološke komisije u Beogradu (1), Simpozij o Vuku Karadžiću u Beogradu (1), Kongres Internacionalnog društva za studij narodnih pripovijedaka u Ateni (1), konsultativni sastanak Međunarodne slavističke komisije za folklor u Göttingenu (1). Uz to je jedan predstavnik Instituta sudjelovao na Smotri etnografskog i folklornog filma balkanskih zemalja u Nišu, jedan predstavnik na Krčkom festivalu, a jedan na savjetovanju u Opatiji o problemu reprodukcije folklor na radiju, televiziji i gramofonskim pločama.

U okviru stručne popularne djelatnosti Institut je surađivao s Radio-televizijom Zagreb i sa Školskim radiom; pripremljeno je 16 radio-emisija o folklornoj tematici i jedna televizijska emisija. Suradnik Instituta Ivan Ivančan predavao je na tečajevima narodnih plesova u Gradišću (Austrija), Puli i Zagrebu i organizirao smotru narodnih plesova u Novom Vinodolskom.

Institut je održavao redovite veze s domaćim i stranim istraživačima i naučnim ustanovama, što se očitovalo u razmjeni knjiga, dobivanju i davanju pismenih naučnih informacija, posjetima Institutu i dr. (Institut je posjetilo oko 60 istraživača, muzičara, koreografa, studenata itd.).

Suradnici Instituta obavljali su važnije funkcije u ovim stručnim tijelima i organizacijama: Odbor za narodni život i običaje JAZU; Komisija za geografiju, etnologiju i narodnu umjetnost Savjeta za naučni rad SRH; Savez folklorista Jugoslavije; Etnološko društvo; Društvo folklorista Hrvatske i dr.

M. B.-S.